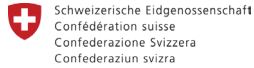

IZVEŠTAJ GRUPE ZA SOCIJALNU REVIZIJU U KAMENICI

PRACENI PROJEKAT

VODOSNABDEVANJE ZA SELA OGOSTE I LISOCKA U OPŠTINI KAMENICA

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Norwegian Embassy

IZVEŠTAJ GRUPE ZA SOCIJALNU REVIZIJU U KAMENICI

PRACENI PROJEKAT

VODOSNABDEVANJE ZA SELA OGOSTE I LISOCKA U OPŠTINI KAMENICA

HELVETAS
KOSOVO

Mišljenja izražena u ovom izveštaju ne predstavljaju nužno stavove Kancelarije Evropske unije na Kosovu, vlada Švajcarske, Švedske, Norveške ili HELVETAS Sviss Intercooperation.

SADRŽAJ

7	O DEMOS-u
7	O Platformi CiviKos
8	Socijalna revizija: Zašto se pruža podrška od strane DEMOS-a i šta ima za cilj?
9	Uvod
10	Izvršni sažetak
13	O socijalnoj reviziji
14	Koraci procesa socijalne revizije
14	Metodologija
14	Odabir projekata i opština
17	Proces socijalne revizije revizije u opštini Kamenica
17	Uspostavljanje Grupe za socijalnu reviziju u Kamenici
17	Redovni sastanci Grupe za socijalnu reviziju u Kamenici
18	Specifična svrha Grupe za socijalnu reviziju u Kamenici
19	O projektu
20	Glavni nalazi
22	Preporuke
23	Spisak sastava Grupe za socijalnu reviziju

Projekat za decentralizaciju i podršku opštinama (DEMOS) je projekat koji sufinansiraju Evropska unija, Švajcarska, Švedska i Norveška, a sprovodi HELVETAS Swiss Intercooperation-Kosovo.

DEMOS pruža podršku svim opštinama Kosova da donesu sistemske promene koje promovišu dobro upravljanje i pružanje boljih usluga koje pozitivno utiču na svakodnevni život građana.

DEMOS III ima za opšte ciljeve poboljšanje učinka opština u vlasti, upravljanju i uslugama, kako bi se doprinelo povećanju zadovoljstva građana.

Platforma CiviKos je inicijativa organizacija civilnog društva na Kosovu, osnovana da stvori i promoviše okruženje pogodno za formalnu i strukturisanu saradnju između civilnog društva i državnih institucija na Kosovu.

U neprekidnom rastu i trenutno sa oko 300 organizacija članica civilnog društva, platforma CiviKos je posvećena produbljivanju saradnje između organizacija članica, javnih organa i drugih zainteresovanih strana u razvoju civilnog društva na Kosovu. Sa svojom misijom da omogući povoljno okruženje za civilno društvo na Kosovu i svojim članstvom u svim regionima Kosova, platforma CiviKos nastavlja da se aktivno angažuje u podršci svojim članovima koji deluju na lokalnom nivou i promovisanju demokratskog učešća na lokalnom nivou.

SOCIJALNA REVIZIJA: Zašto se pruža podrška od strane DEMOS-a i šta ima za cilj?

DEMOS pruža podršku opštinama na osnovu njihovog učinka, koristeći grant učinka kao njen glavni alat. Što je bolji učinak opštine, veći je iznos granta. Opštinski učinak se procenjuje putem sistema upravljanja opštinskim učinkom (SUOU) Ministarstva administracije lokalne samouprave (MALS).

Razvijajući pozitivnu konkurenciju među opštinama, grant učinka posledično podstiče pozitivne promene u ponašanju opština, u cilju poboljšanja demokratske vlasti, finansijskog upravljanja i ljudskih resursa, transparentnosti i integriteta.

Pored granta učinka, DEMOS pruža tehničku pomoć opštinskom osoblju, koja ih osnažuje da daju bolje rezultate. Tehnička pomoć se pruža u oblastima u kojima se učinak smatra slabijim.

DEMOS takođe pruža podršku centralnoj vladi u sistemskim politikama, za povoljniji okvir za decentralizovanu vlast.

Prema prvoj komponenti projekta, DEMOS III ima za cilj da otvori podatke za šire javne razmatranje o opštinskom učinku i pokrene socijalnu reviziju radi praćenja uticaja projekata Granta opštinskog učinka (GOU) na građane.

Svrha ove intervencije je da se organizacije civilnog društva i građani uključe u sprovođenje socijalnih revizija, kako bi se pratili projekti granta opštinskog učinka (GOU) sprovedeni od strane opština.

Da bi ublažio rizike pouzdanosti sredstava granta učinka, a istovremeno kako bi pratio uticaj projekata na građane, DEMOS je uspostavio socijalne revizije u okviru Granta opštinskog učinka (u sistemu). Socijalne revizije će takođe uključiti praćenje učinka i procese planiranja projekata na opštinskom nivou. Projekat će podržati razvoj alata i metodologija za uzorkovanje, uključujući obuku za uspešno sprovođenje takvih socijalnih revizija. Gore pomenute socijalne revizije će se finansirati iz sredstava granta opštinskog učinka i odvijace se od strane organizacija civilnog društva. Za ovo će DEMOS biti partner sa glavnim OCD-ovima.

UVOD

Ovo je sažeti izveštaj Grupe za socijalnu reviziju koju čine građani aktivisti, članovi raznih organizacija iz Kamenice, koji su se pridružili Grupi za socijalnu reviziju, **kako bi pratili sprovođenje projekta vodosnabdevanja za sela Ogošte i Lisocka u opštini Kamenica.**

Izveštaj razrađuje metodologiju koju prati Grupa za socijalnu reviziju, radnje za prikupljanje podataka - uključujući posete na terenu i razgovore sa predsednikom i predstavnicima opštine, kao i razradu nalaza i preporuka.

Socijalna revizija je omogućena zahvaljujući podršci Projekta decentralizacije i podrške opštinama (DEMOS), projekta koji sufinansiraju Evropska unija, Švajcarska, Švedska i Norveška, a sprovodi HELVETAS Sviss Intercooperation-Kosovo.

DEMOS, putem ove aktivnosti, ima za cilj da uspostavi socijalnu reviziju kao deo kulture praćenja od strane građana za kapitalne projekte koje sprovode opštine.

IZVRŠNI SAŽETAK

U periodu od oktobra do decembra 2022. godine, CiviKos je, uz podršku projekta DEMOS, identifikovao grupu građana i predstavnike organizovanih grupa građana za praćenje sprovođenja i napretka kapitalnog ulaganja u opštini Kamenica, koji ima za cilj izgradnju vodovodne mreže u selima Ogošte i Lisocka.

Dotično ulaganje, u vrednosti od 321.184,17

evra, se odnosi na sve pripremne radove, zemljane radove, montažne radove, fazne delove u spojnicama i bunarima, armirano-betonske radove, kao i druge radove neophodne za izgradnju vodovodne mreže u selima Ogošte i Lisocka.

Tokom ovog dvomesečnog perioda, 18 građana je učestvovalo na dvodnevnoj intenzivnoj obuci i na još četiri sastanka, uključujući sastanke na terenu i sastanke sa predsednikom i drugim predstavnicima opštine Kamenica. Sastav Grupe za socijalnu reviziju se utvrđuje na osnovu uticaja koji projekat opštine ima na različite grupe stanovništva, posebno na marginalizovane grupe. Tačnije, platforma CiviKos je pozvala ljude koji takođe poznaju prirodu posla da učestvuju, s obzirom na to da je nadgledani projekat veoma tehnički. Pored toga što je podstaknuto učešće žena i mladih u ovoj socijalnoj reviziji, vredi napomenuti da su u grupi bili i inženjeri, pravnici i ekonomisti, koji su doprineli lakšem razumevanju zahteva i ugovornih obaveza dotičnog projekta.

Opštinski projekat, ugovoren putem pregovaranog postupka bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru, pod nazivom “**Vodosnabdevanje za sela Ogošte i Lisocka u opštini Kamenica**” iz šeme grantova opštinskog učinka, prema Grupi za socijalnu reviziju, nije u celosti pravilno sprovedeno. To je zbog činjenice da su građani identifikovali neke nedostatke. Grupa za socijalnu reviziju je izrazila zabrinutost, ne samo u vezi sa uspešnim sprovođenjem projekta, već i sa procesom njegovog planiranja.

Iako je ovaj projekat bio rezultat mnogih zahteva tokom godina meštana sela Ogošte, praćenje je izazvalo zabrinutost u vezi sa konsultacijama sa stanovnicima u fazi njegovog planiranja. Praćenjem je utvrđeno da ni među stanovnicima, kao ni u raznim nadležnim odeljenjima opštine, nije bilo informacija da se ovakva konsultacija dogodila. Posledično, među stanovnicima je nastala zabrinutost i nezadovoljstvo u vezi sa određivanjem mesta za izvor na kome se uzima voda. Štaviše, praćenje je identifikovalo da je tačka uzimanja vode određena od strane opštine, bez prethodnog bušenja i ispitivanja njenog kvaliteta. Ovo bušenje i merenje nije izvršeno do kraja ovog praćenja. Zabrinutosti građana je doprinela i informacija da je opština izvršila ispitivanja na još dva mesta i da, prema laboratorijskim analizama, ta voda ocenjena da nije pijaća. U nastavku, iako projekat i u naslovu

uključuje selo Lisocka, Grupa je utvrdila da selo Lisocka uopšte nije uključeno u ovaj projekat. Na ovaj nalaz, opština je odgovorila da nije uključena zbog budžetskih ograničenja, međutim, nikada nije popravila naslov ugovora, što pogrešno navodi na ideju da se radi o dva sela i ukazuje na nepravilno planiranje od strane opštine tokom osmišljavanja ovog ulaganja.

Dalje, praćenje je izazvalo zabrinutost u vezi sa kašnjenjima u sprovođenju dinamičkog plana projekta, prema kojem bi projekat trebalo da bude završen 2022. godine. Prema informacijama koje je Grupa dobila, zbog nemara privrednog subjekta da radove izvodi na vreme i povećanje tržišnih cena, pod uticajem svetske ekonomske krize, dovelo je do povećanja vrednosti sprovođenja ugovora i predviđeni rad još uvek nije u potpunosti završen. Praćenje je identifikovalo da je na kašnjenje u sprovođenju projekta uticalo i nedostatak planiranja i blagovremeno delovanje od strane opštine, koja je planirala da se rezervoari postave na privatnom posedu i započela je radove bez završetka procesa eksproprijacije, pitanje koje bi oduzelo dosta vremena.

Štaviše, Grupa za socijalnu reviziju je utvrdila da kompanija nije izvršila pokrivanje kanala i nije postavila šljunak, a na skoro 90% površine zemljište nije bilo zbijeno kao što je zahtevano ugovorom. Takođe, uklonjene kocke sa trotoara nisu vraćene na svoja mesta, što je izazvalo prepreke u kretanju stanovnika i otežan pristup kućama/imanjima. Stanari su bili prinuđeni da sami popravljaju svoj put, zato što je ugovor predviđao popravku tek po završetku radova.

Što se tiče nalaza Grupe za socijalnu reviziju da projekat ne odgovara najhitnijim prioritetima i zahtevima građana, predsednik opštine je obavestio Grupu da su održane javne rasprave. Međutim, potvrđeno je da opština ne poseduje zapisnike sa ovih javnih rasprava. Grupa za socijalnu reviziju smatra da nije uloženo dovoljno napora da se konsultuju građani, zato što nije bilo posebnih javnih rasprava za projekat. Čak i ukoliko se pretpostavi da je opština obavila opšte konsultacije sa građanima, proces je rezultirao velikim neskladom između potreba građana i projekta. Odnosno, može se zaključiti da sugestije građana nisu uzete kao osnova prilikom planiranja ovog projekta.

Cilj Grupe za socijalnu reviziju je da opština Kamenica, pored poboljšanja pravilne komunikacije sa građanima, posebno u projektima koji direktno utiču na njihove živote, razmotri i mogućnost promene tačke uzimanja vode i obezbedi kvalitet vode koji će koristiti za snabdevanje sela. Takođe, s obzirom na to da smo u kišnoj sezoni, a rizici u saobraćaju i izazovi u kretanju su veliki, Grupa za socijalnu reviziju traži od opštine da poveća svoju posvećenost popravci svih rupa koje su ostale otvorene, da postavi kocke na njihova mesta i vrati put u stanje pre projekta.

Opština je pozdravila angažovanje građana na unapređenju sprovođenja dotičnog projekta. Predsednik opštine Kamenice je, zajedno sa direktorom javnih službi, razgovarao o nalazima Grupe za socijalnu reviziju i dao objašnjenja za neke od nalaza.

Sve uključene strane su bile zahvalne na pomoći koju su platforma CiviKos i DEMOS pružili u produbljivanju saradnje između opštine i građana. Iako dotični projekat još nije završen, praćenje u ovoj fazi projekta značajno doprinosi njegovom uspešnom završetku, dajući opštini mogućnost da izvrši neophodne izmene ili poboljšanja.

Zasnivajući se na nalazima i preporukama iz procesa socijalne revizije, Grupa za socijalnu reviziju će nastaviti da prati napredak postignut u sprovođenju nedovršenog ulaganja i preporuka koje su proizašle iz ovog izveštaja, obaveštavajući građane o novim dešavanjima.

O SOCIJALNOJ REVIZIJI

Prema smernicama pripremljenim od strane DEMOS-a, Socijalna revizija je jedan od nekoliko pristupa ka postizanju socijalne revizije odgovornosti, putem procesa konstruktivnog angažovanja između građana, vlasti, civilnog društva, a u nekim slučajevima i zainteresovanih strana iz privatnog sektora, kako bi se procenilo ponašanje i učinak javnih zvaničnika, izabranih lidera i pružaoca usluga koji koriste javne resurse za pružanje usluga, poboljšanje dobiti zajednice i zaštitu ljudskih prava.

Socijalna revizija se zasniva na osnovnim načelima demokratskog i dobrog upravljanja, što znači da je inkluzivan, sveobuhvatan, transparentan proces, sa pristupom potrebnim informacijama i da donosi odluka i lica koja izrađuju politike snose odgovornost.

Socijalne revizije ne treba mešati sa formalnim i finansijskim revizijama, ali su one suštinski element sa potencijalom da dopune tradicionalne finansijske revizije, kako bi pomogle javnim institucijama da uporede svoj opšti učinak. Izveštaji socijalne revizije, a posebno rezultati dobijeni od njih, se mogu koristiti za uključivanje u godišnje planove unutrašnje revizije opština.

Socijalne revizije inkluzija se ponekad sprovode kao jedini događaj, ali su najefikasnije kada se sprovode sistematski, kao proces koji se sprovodi u redovnim intervalima. Kako bi se ovo omogućilo, neophodno je izgraditi zajedničko razumevanje i uzajamno vlasništvo nad socijalnom revizijom među odgovarajućim zainteresovanim stranama. Kada su uspešni, procesi socijalne revizije odgovornosti dovode do poboljšanog upravljanja javnim resursima, sprovođenja projekata i pružanja javnih usluga i politika koje koriste ljudima, posebno marginalizovanim grupama društva. Ukoliko se sprovodi redovno i konstruktivno, proces i njegovi rezultati su pokazali da jačaju međusobno poverenje između građana i državnih institucija.

Saradnja između DEMOS-a i platforme CiviKos ima za cilj stvaranje infrastrukture za socijalnu reviziju. S obzirom na to da se radi o novom obliku saradnje građana i javnih organa, neophodna je izgradnja kapaciteta. Stoga je ova saradnja počela sa probom socijalne revizije u četiri opštine: Peć, Kamenica, Lipljan i Orahovac. Putem aktivnosti u ovom projektu, DEMOS i platforma CiviKos imaju za cilj da postave ovu metodologiju javnim organima na Kosovu i civilnom društvu, kako bi se dalje razvijala kao praksa u budućnosti za različite kapitalne projekte.

KORACI PROCESA SOCIJALNE REVIZIJE

Platforma CiviKos, zasnovana na koracima metodologije socijalne revizije DEMOS-a, je aktivno radila na stvaranju infrastrukture za praćenje četiri kapitalna projekta, u četiri partnerske opštine. Naime, u Peći, Kamenici, Lipljanu i Orahovcu. Metodologija i pristup su izgrađeni putem procesa i diskusije između platforme CiviKos i DEMOS-a. Sledeći delovi će razraditi svaki korak koji je oblikovao ovu saradnju i postavio temelje za razvoj koncepta socijalne revizije na Kosovu.

METODOLOGIJA

Odabir projekata i opština

Jedan od važnih delova procesa socijalne revizije je odabir opština i projekata koje će pratiti Grupe za socijalnu reviziju. U početku su samo opštine koje su imale koristi od granta učinka bile podvrgnute procesu odabira. Prvi korak je bio popis opština i projekata, kako bi se stvorila čvrsta osnova za odvijanje socijalne revizije.

Početni korak je bio predvođen od strane DEMOS-a, koji je u saradnji sa platformom CiviKos i Ministarstvom administracije lokalne samouprave (MALS), poslao svim ovim opštinama zahtev za izražavanje interesa/volje za probu socijalne revizije. Opštine su u velikoj meri pozitivno odgovorile na ovaj zahtev, pa su stoga one opštine koje su izrazile spremnost da sarađuju na sprovođenju socijalne revizije stavljene na spisak potencijalnih opština za probu socijalne revizije.

Nakon završetka prve faze, DEMOS je zajedno sa platformom CiviKos i MALS-om izvršio odabir projekata zasnivajući se na sledećim kriterijumima:

Status projekta (da li je pri kraju, više od 50% radova je završeno ili je u početnoj fazi);

Ciljanje i visok ili nizak uticaj projekata za marginalizovane grupe, kao što su žene, mladi, stariji, osobe sa invaliditetom i nevećinske zajednice;

Priroda projekta i oblast uticaja sa prioriteto u oblastima obrazovanja, zdravlja i životne sredine;

Vrednost granta dodeljenog za sprovođenje kapitalnog projekta.

Kao rezultat toga, projekti koji su dobili najviše bodova na osnovu gore navedenih

kriterijuma se predlažu za socijalnu reviziju.

Odabrani projekti su:

- Uređenje parka Karagaq u opštini Peć;
- Projekat vodosnabdevanja za sela Ogošte i Lisocka u opštini Kamenica;
- Izgradnja infrastrukture za osobe sa invaliditetom u opštini Orahovac (Orahovac, Zrze, Bela Crkva, Velika Kruša, Celina, Mala Hoča, Opteruša, Radoste, Ratkovac, Damjane i Čiflak); i
- Izgradnja rezervoara za vodu i sanacija vodovodne mreže u Janjevu u opštini Lipljan.

Opštine koje su odabrane za socijalnu reviziju su zvanično obavestene i sve su izrazile spremnost za probu socijalne revizije za odgovarajuće odabrane projekte. Nakon odabira projekta, počela je sledeća i najvažnija faza projekta - uspostavljanje saradnje sa odabranim opštinama i uspostavljanje Grupa za socijalnu reviziju na terenu. Ova uključena faza je takođe bila glavni i neophodan deo za uspešnu socijalnu reviziju.

- **Pripremni sastanak sa opštinskim izvršnim vlastima:** DEMOS je, zajedno sa platformom CiviKos, održao sastanke sa predsednicima i predstavnicima opština Peć, Orahovac, Kamenica i Lipljan, kako bi ih obavestio o procesu socijalne revizije, kao i za razmenu potrebnih informacija za dotične projekte. Ovi sastanci su, pored obavestavanja institucija, poslužili i kao prilika za razvoj i održavanje saradnje između građana i lokalnih institucija.

- **Pažljiv odabir Grupa za socijalnu reviziju:** Jedan od najizazovnijih koraka u ovom procesu je bio odabir Grupa za socijalnu reviziju. Platforma CiviKos je odvijala ovaj korak u saradnji sa opštinama i organizacijama članicama u svakoj opštini - budući da CiviKos ima bogatu mrežu nevladinih organizacija koje deluju na lokalnom nivou širom Kosova.

Grupe za socijalnu reviziju u četiri partnerske opštine su odabrane sa posebnom pažnjom. Kao kriterijum prilikom odabira je uzeto u obzir interesovanje građana da se pridruže grupi, kao i uticaj koji projekat ima na njihove živote. Poseban značaj je dat verovanju da su članovi zajednice iskreno uvereni da Grupa za socijalnu reviziju zastupa njihove interese. Još jedan veoma važan element tokom identifikacije grupe je predstavljanje marginalizovanih ili nedovoljno zastupljenih grupa, dajući im jednak glas tokom procesa socijalne revizije Janjeću. Platforma CiviKos je, pored građana koji su članovi zajednice, uključila i organizacije civilnog društva koje deluju na lokalnom nivou. Uključivanje organizacija se vrši kako bi se izvukla korist od metodologije socijalne revizije, koja bi mogla da se u budućnosti ponovi za slične projekte.

- **Obuka Grupa za socijalnu reviziju:** Budući da je Socijalna revizija veoma nov koncept na Kosovu, DEMOS je preporučio da, odmah nakon odabira Grupa za socijalnu reviziju, započne sa obukom o društvenoj reviziji i osnovnim informacijama za odabrani projekat. U ovoj fazi, tim DEMOS-a je pružio veliku podršku, pružajući

pomoć u obuci grupa za reviziju. U ovoj fazi, svi odabrani projekti se raščlanjuju i stvara se kohezija unutar grupe.

- **Redovni sastanci grupa socijalne revizije:** Platforma CiviKos je omogućila redovne sastanke Grupa za socijalnu reviziju. Tokom redovnih sastanaka, Grupe za socijalnu reviziju su se sastale u područjima u kojima deluju i analizirale sprovođenje projekta, a takođe su identifikovale specifične nalaze.

U cilju potvrđivanja nalaza, prijem dodatnih informacija i otklanjanja nesporazuma ili pogrešnih tumačenja, Grupe za socijalnu reviziju su se sastale i sa predstavnicima opština u kojima je planirano sprovođenje socijalne revizije. Grupe za socijalnu reviziju su takođe održale sastanke na terenu, kako bi izbliza sagledale realizacije ulaganja, koja su izvršena u vezi sa dotičnim projektima i analizirali nivo sprovođenja projekta. Sve ovo je urađeno u cilju beleženja nalaza tokom procesa praćenja. Pored potvrđivanja nalaza, ovi sastanci su imali za cilj izgradnju duha saradnje između građana i institucija.

- **Priprema pitanja i pokazatelja socijalne revizije:** Grupe za socijalnu reviziju u četiri probne opštine su sastavile specifična pitanja za opštinu, održale sastanke sa predsednicima opština i direktorima odgovarajućih odeljenja za projekat koji je praćen. Ova pitanja su razvijena uz doprinos građana na redovnim sastancima putem procesa koji je omogućila platforma CiviKos i uz podršku tima DEMOS-a.

Nakon sastanka sa opštinama i dobijanja informacija, upućeni su pisani zahtevi za obezbeđivanje dodatnih informacija ili dokumentacije u vezi sa projektom, po potrebi. Nakon prikupljanja odgovarajućih informacija i dokumenata, sastavljeni su glavni nalazi i preporuke za opštinu.

- **Potpisivanje memoranduma o saradnji sa četiri partnerske opštine:** U cilju formalizacije saradnje sa probnim opštinama, platforma CiviKos je potpisala memorandume o saradnji sa četiri partnerske opštine. Memorandum o saradnji formalizuje saradnju između platforme CiviKos i partnerskih opština. Potpisanim memorandumima, opštine su se saglasile da sastave akcioni plan od 3 do 6 meseci nakon procesa praćenja, kada grupa građana sastavi izveštaj o praćenju i iznese svoje nalaze i preporuke. Ovo je u cilju obezbeđivanja praćenje i postignutog napretka u rešavanju nalaza i preporuka.

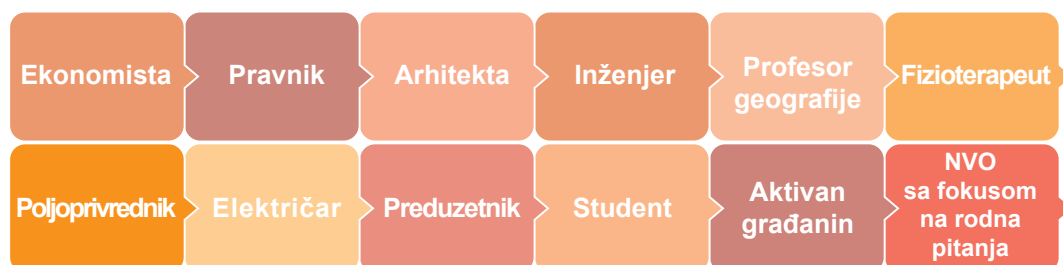
PROCES SOCIJALNE REVIZIJE NORMALIZUJE U OPŠTINI KAMENICA

Uspostavljanje Grupe za socijalnu reviziju u Kamenici

U cilju identifikacije i odabira članova Grupe za socijalnu reviziju u Kamenici, a uzimajući u obzir posebnost projekta, posećeno je selo Ogošte, kako bi se najpre identifikovali predstavnici mesnog saveta sela. Nakon sastanka sa predstavnicima mesnog saveta i prezentacije koncepta socijalne revizije normalizuje, građani su izrazili spremnost da se pridruže Grupi za socijalnu reviziju. Grupu za socijalnu reviziju u Kamenici su činili predstavnici mesnog saveta, aktivni građani i stanovnici područja koji su direktno pogođeni projektom vodosnabdevanja u Ogoštu.

U Ogoštu je identifikovano i odabrano ukupno 18 građana, od kojih su šesnaest muškaraca i dve žene. Uključivanje žena je predstavljalo izazov za ovaj projekat.

Što se tiče zanimanja, članovi Grupe za socijalnu reviziju u Kamenici su:

Odmah nakon utvrđivanja Grupe za socijalnu reviziju u Kamenici, platforma CiviKos je organizovala dvodnevnu obuku u Hotelu Jehona u Kamenici, dana 25. i 26. oktobra 2022. Tokom ova dva dana, učesnici su se upoznali sa funkcionisanjem lokalnog nivoa, procesom praćenja ugovora kao aktivni građani i obavešteni su o koracima procesa socijalne revizije Jehova.

Redovni sastanci Grupe za socijalnu reviziju u Kamenici

Odmah nakon obuke i utvrđivanja Grupe, članovi su započeli redovne sastanke. Grupa za socijalnu reviziju u Kamenici je održala ukupno četiri sastanka, među kojima dva sastanka sa predstavnicima opštine Kamenica.

Specifična svrha Grupe za socijalnu reviziju u Kamenici

Specifična svrha Grupe za socijalnu reviziju u Kamenici je bila da izmeri uticaj sprovođenja projekta „Vodosnabdevanje za sela Ogošte i Lisocka u opštini Kamenica“, sa osvrtom na rešavanje i uključivanje zahteva i potreba različitih kategorija građana u intervencijama izvršenim projektom, povećanje efikasnosti sprovođenja i uključivanje zajednice u donošenje odluka.

Pokazatelji učinka koje je pripremila Grupa za socijalnu reviziju za praćeni projekat su sledeći:

- Organizovanje javnih konsultacija sa građanima na koje projekat neposredno utiče;
- Sprovođenje projekta u skladu sa ugovorom i u predviđenom vremenu;
- Rezervoar vode i njegovo mesto u skladu sa zahtevima i potrebama građana sela Ogošte;
- Zadovoljstvo meštana sela Ogošte mestom izvora vode.

Zahtevi za informacije/dokumente i pitanja upućena od strane Grupe za socijalnu reviziju u Kamenici Opštini Kamenica

Uzimajući u obzir prirodu projekta, Grupa za socijalnu reviziju je, u cilju prikupljanja informacija neophodnih za proces, od opštine Kamenica zatražila sledeće dokumente i informacije:

- Pozivi i zapisnici koje opština ima o učešću građana na budžetskim raspravama za projekat „Vodosnabdevanje za sela Ogošte i Lisocka u opštini Kamenica“.
- Koji su razlozi da selo Lisocka ne bude uključeno u intervencije projekta, budući da se ovo selo pominje u ugovoru? Da li postoje planovi da se ovo selo uključi u bliskoj budućnosti?
- Da li je tokom sprovođenja ugovora bilo potrebe za dodatnim budžetom i koji su bili razlozi?
- Zašto je izvršeno bušenje i odabir izvora vode tamo gde se trenutno nalazi, a ne negde drugde?
- Da li je rezervoar za vodu postavljen kao što je predviđeno ugovorom? Ukoliko nije, koji su razlozi? Šta se u tom pravcu radi od strane opštine da reši problem?
- Da li je sprovođenje projekta redovno praćeno od strane opštine?
- Da li je deo ovog ugovora bio i plan za priključenje kuća i naselja na sistem vodosnabdevanja?
- Da li je bilo kašnjenja u sprovođenju projekta? Ukoliko jeste, koji su bili razlozi za kašnjenja?
- U kojoj meri su cevi položene u pravcu izvora vode i da li su napravljeni spojevi sa rezervoarom za vodu? Da li će se razmatrati preorijentacija cevi, a time i nova lokacija za „odgovarajući izvor vode“? Kakve bi to uticaje imalo za projekat, finansije i drugo?

- Da se obezbedi zonska karta kako bi se videla mesta izvora vode i rezervoara.
- Da li je održavanje ovog ulaganja predviđeno ugovorom?

O PROJEKTU

Projekat	Vodosnabdevanje za sela Ogošte i Lisocka u opštini Kamenica
Ukupna cena radova u ugovoru	<i>321.184,17 evra</i>
Status ugovora	<i>Završeno</i>

GLAVNI NALAZI

Neki od glavnih nalaza za sprovođenje projekta vodosnabdevanja za sela Ogošte i Lisocka u opštini Kamenica su:

Nedostatak informacija za organizaciju procesa javnih konsultacija za dotični projekat: Tokom sastanka Grupe za socijalnu reviziju sa predsednikom opštine Kamenica i nekim od direktora odgovarajućih direkcija, potvrđeno je da opština Kamenica nema zapisnike sa javnih sastanaka/konsultacija za dotični projekat. Predstavnici sela Ogošte nemaju saznanja da postoje organizovane konsultacije za ovaj projekat. Takođe, na internet stranici opštine nema objavljenih obaveštenja, niti zapisnika sa budžetskih rasprava/javnih konsultacija za ovaj projekat. Nedostatak ovih informacija onemogućava da se utvrdi da li su građani konsultovani o dotičnom projektu, a takođe ukazuje na nedostatak transparentnosti i odgovornosti od strane opštine.

Neodgovarajuće planiranje u projektovanju ove investicije: Iako se selo Lisocka pojavljuje u ugovoru, nakon sastanka sa predstavnicima opštine Kamenica, dobijena je informacija da selo Lisocka nije uključeno u projekat zbog nedostatka budžeta. Ovo ukazuje na neodgovarajuće planiranje od strane opštine u vreme izrade ovog projekta, a samim tim i sve intervencije koje su neophodne u okviru ovog ulaganja.

Odabir mesta izvora vode bez prethodne konsultacije sa građanima i bez sprovođenja neophodnih ispitivanja: Opština Kamenica je odabrala mesto izvora vode bez konsultacija sa meštanima sela Ogošte. Takođe, proširila je vodovodnu mrežu bez bušenja i ispitivanja vode, da li ispunjava unapred određene parametre kvaliteta za piće ili da li ovaj izvor može da obezbedi dovoljne količine za potrošnju meštana sela Ogošte. Ova radnja opštine je izazvala mnogo zabrinutosti i nezadovoljstva meštana sela Ogošte, zbog činjenice da nedostatak neophodnih ispitivanja izvora izaziva neizvesnost kod meštana. Istovremeno, kada se preduzima ovako veliko ulaganje, bilo bi preporučljivo da se opština prvo uveri da je mesto odabrano za izvor vode željeno, a da se zatim radi na postavljanju mreže i obezbeđivanje prateće infrastrukture.

Kašnjenje u sprovođenju ugovora: Prema informacijama dobijenim od opštine Kamenica, ali i radova na terenu, dotični projekat nije završen tokom 2022. godine, kao što je to ugovorom bilo predviđeno. Kašnjenja u završetku ugovora su se dogodila iz sledećih razloga:

- Kao rezultat nemara privrednog subjekta da izvrši radove na vreme, došlo je do kašnjenja u izvršenju radova, a to je takođe uticalo na povećanje vrednosti ugovora. Preterano kašnjenje je uslovalo da radovi stignu u vreme svetske ekonomske krize,

zatim ispoljene visokom inflacijom u našoj zemlji. Posledično, cene su se promenile i postalo je teško/nemoguće da subjekat izvrši značajan deo radova po cenama utvrđenim tokom ugovaranja.

- Mesto za postavljanje rezervoara je predviđeno da bude na privatnom posedu. Opština je odredila mesto bez eksproprijacije imovine. Imanje na kojoj je predviđeno da se postavi rezervoar je kasnije ekspropisana, pa je sada to rešeno pitanje. Međutim, proces se odužio i posledično je uticao na vremenske okvire sprovođenja projekta.

Nedostatak sanacije rupa nakon izvođenja dela intervencija: Iako se pokrivanje rupa, kanala i postavljanje kocki očekuje po završetku ugovora (zbog ispitivanja cevi), oštećenje puteva i trotoara su izazvali poteškoće u saobraćaju i opasnost za stanovnike. Opština Kamenica je, na insistiranje članova Grupe za socijalnu reviziju, 2. 2. 2023. godine izvršila uvid u stanje puteva u Ogoštu. Glavni deo gde se polažu vodovodne cevi nije propisno zatvoren i posipan zemljom, ostavljajući put oštećenim.

PREPORUKE

- Da se organizuju javne konsultacije sa građanima koji utiču na kapitalne projekte opštine i da se uključe njihove preporuke i sugestije.
- Da se izvrši analiza kvaliteta vode sa izvora sa kojeg se očekuje da se voda uzima i rezultati ovog ispitivanja podele sa meštanima sela Ogošte. Ukoliko se ispostavi da odabrani izvor i voda dobijena iz ovog izvora ne zadovoljavaju tražene parametre, onda treba razmotriti mogućnost promene mesta izvora vode na alternativno mesto, koje zadovoljava parametre. O ovom potencijalnom i novom mestu bi trebalo da se odlučuje tek nakon što građani sela Ogošte daju svoje predloge. To bi uticalo na izbegavanje njihovih briga o kvalitetu vode koju će koristiti i oklevanja da se priključe na vodovod.
- Da se razmotri mogućnost popravke nekih rupa i šteta prouzrokovanih od strane privrednog subjekta i pre isteka ugovora. Da se, po isteku ugovora, saniraju sve rupe koje su ostale otvorene, postavle kocke na svoja mesta i put vrati u prvobitno stanje, kakav je bio pre projekta.

SPISAK SASTAVA GRUPE ZA SOCIJALNU REVIZIJU

	Ime i prezime	Organizacija/zanimanje
1	Sejdi Latifaj	Economista
2	Lirigzon Myrtaj	Student
3	Bashkim Latifaj	Profesor geografije
4	Shaban Kastrati	Inženjer
5	Durim Biqkaj	Pravnik
6	Ilir Kastrati	Arhitekta
7	Albert Sermaxhaj	Pravnik
8	Hesat Myrtaj	Fizioterapeut
9	Vesel Biqkaj	Aktivni građanin
10	Haqif Agaj	Aktivni građanin
11	Enver Sermaxhaj	Aktivni građanin
12	Muhamet Kastrati	Preduzetnik
13	Vebi Kastrati	Električar
14	Adnan Agaj	Gastronom
15	Atdhetar Latifaj	Aktivni građanin
16	Mentor Kastrati	Aktivni građanin
17	Igballe Hajdari	NVO Gruaja Hyjnore (srp. Božanska žena)
18	Feime Kastrati Ismajli	NVO Gruaja Hyjnore

